

muziek

deSingel

Isabelle Faust & Alexander Melnikov

do 28 sep 2017 / Grote podia / Blauwe zaal

20 uur / pauze ± 20.40 uur / einde ± 22 uur
inleiding 19.15 uur / Bastijn Steelandt / Blauwe foyer

Straffe strijkers 2017-2018

Isabelle Faust *viool* & Alexander Melnikov *piano*
do 28 sep 2017

Camille Thomas *cello* & Julien Libeer *piano*
wo 8 nov 2017

Leonidas Kavakos *viool* & Yuja Wang *piano*
wo 13 dec 2017

Jean-Guihen Queyras *cello* & Alexander Melnikov *piano*
do 14 jun 2018

Beethoven Integrale Kamermuziek #1

Isabelle Faust viool
Alexander Melnikov piano

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Sonate voor piano en viool nr 1 in D, opus 12 nr 1 (1797) 21'
Allegro con brio
Tema con variazioni. Andante con moto
Rondo. Allegro

Sonate voor piano en viool nr 2 in A, opus 12 nr 2 (1797) 16'
Allegro vivace
Andante, più tosto Allegretto
Allegro piacevole

pauze

Sonate voor piano en viool nr 3 in Es, opus 12 nr 3 (1797) 18'
Allegro con spirito
Adagio con molt' espressione
Rondo. Allegro molto

Sonate voor piano en viool nr 9 in A, opus 47 'Kreutzer-Sonate'
(1803) 36'
Adagio sostenuto - Presto
Andante con variazioni
Finale. Presto

Gelieve uw GSM uit te schakelen

De inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling / concert / tentoonstelling van uw keuze.

Grand café deSingel drankjes / hapjes / snacks
uitgebreid tafelen / open alle dagen: 9-24 uur
informatie en reserveren: +32 (0)3 237 71 00 of
www.grandcafedesingel.be

Cd-verkoop Bij onze concerten worden occasioneel
cd's te koop aangeboden door
La Boite à Musique / Coudenberg 74 / Brussel / +32
(0)2 513 09 65 / www.classicalmusic.be

Reageer en win

Op www.desingel.be kan u uw visie, opinie, commentaar,
appreciatie, ... betreffende het programma van deSingel
met andere toeschouwers delen. Selecteer hiervoor
voorstelling / concert / tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans
om tickets te winnen.

Concertvleugels Met bijzondere dank aan Ortwin
Moreau voor het stemmen en het onderhoud van de
concertvleugels van deSingel
Moreau Pianoservice / Kapucinessenstraat 32 / 2000
Antwerpen / +32 (0)486 83 63 98
www.moreau-pianoservice.be

Isabelle Faust bespeelt de Stradivarius 'Doornroosje' uit 1704, haar ter beschikking gesteld door de
L-Bank Baden-Württemberg.

‘Quasi come d’un concerto’

Ludwig van Beethoven en de piano, het instrument waarmee hij furore maakte, lijken een onlosmakende combinatie te vormen, maar Beethoven speelde ook lange tijd viool en altviool. Tijdens zijn jeugd in zijn geboortestad Bonn leerde hij het vioolspel van zijn vader, aangevuld met lessen van collega-musici aan het keurvorstelijk hof aldaar. In 1789 was hij zelfs zo bedreven in het vioolspel dat hij als violist mocht aantreden in het Bononse hoforkest. Beethovens praktische kennis van de strijkinstrumenten geeft ons echter geen indicatie van de technische standaard en stijl uit zijn tijd. Zijn omgang met de bekende violisten in Wenen (Schuppanzigh, Wranitzky, Clement, ...) of zijn ontmoetingen met vioolvirtuozen op het Europese toneel (Kreutzer, Bridgetower, Spohr, ...) suggereren echter dat hij wel goed op de hoogte was van de laatste evoluties in de viooltraditie aan het einde van de achttiende eeuw. Hoewel Beethovens vioolspel niet kon tippen aan hun virtuositeit maakten het horen van en het werken met deze violisten, het hem mogelijk om op een vooruitstrevende manier muziek te schrijven voor het instrument.

De Vioolsonates opus 12

De hartelijke ontmoeting van Beethoven met de bekende Franse violist Rudolph Kreutzer in 1798 was mogelijk een aanleiding tot het componeren van zijn drie eerste Vioolsonates, opus 12. De sonates volgen de driedelige structuur die onder Haydn en Mozart in de achttiende eeuw de norm was geworden. In de muziek breidde Beethoven een vervolg op de verwezenlijkingen van Mozart in het genre, waarbij hij de nadruk trachtte te leggen op de samenwerking tussen viool en piano in plaats van de viool in een hoofdzakelijk begeleidende rol te duwen. In zijn pogingen om de gelijkwaardigheid van de beide instrumenten na te streven, stelde Beethoven ook grotere eisen aan beide musici in vergelijking met zijn voorgangers.

De Sonate in D (opus 12 nr 1) getuigt reeds van grote klasse, hoewel het werk nog niet beschikt over het meesterschap en de diepgang van de latere werken. Het

eerste en derde deel zijn muzikaal niet bijzonder moeilijk, maar in het middendeel toont Beethoven hoe goed hij de verschillende facetten van een variatiereeks beheerst, niet toevallig structureel gelijk aan het middendeel van de 'Kreutzer-sonate, opus 47'. De Sonate in A (opus 12 nr 2) onderscheidt zich door haar galante stijl. De andere twee sonates zijn dramatischer en energieke, in het bijzonder de Sonate in Es (opus 12 nr 3). Het eerste en derde deel van deze laatstgenoemde zijn gelijkaardig aan die van de Eerste Sonate, vrolijk en speels, terwijl we in het middendeel een meer mature Beethoven aan het werk horen.

Bij de publicatie van de werken in 1799 werd de bundel opgedragen aan zijn gewezen leraar Antonio Salieri, eerste kapelmeester aan het keizerlijke hof in Wenen. Niettemin de duidelijke stijkenmerken van de jonge Beethoven kreeg hij veel kritiek te verduren bij de uitgave van de drie Vioolsonates. De 'Allgemeine musikalische Zeitung' herhaalde rond deze tijd verschillende keren dat Beethovens muziek overdadig, vergezocht, gecompliceerd en zelfs tegennatuurlijk was: "De sonates zijn overladen met zeldzame moeilijkheden [...] Met zijn talent en ijver zou Beethoven veel mooie dingen kunnen leveren voor het instrument dat hij zo machtig is, indien hij zichzelf meer verloochende en de natuur meer volgde [...] Geleerd, geleerd, en alsmar geleerd, maar geen natuur, geen gezang!"

"[Deze muziek] kan zeker als oefenstof voor gevorderde pianisten nuttig zijn. Er zijn immers altijd pianisten die ervan houden het aarts-moeilijke, dat wat men tegen-draads zou kunnen noemen, te spelen."

Kreutzer-sonate, opus 47

In het voorjaar van 1803 bezocht de Afro-Europese vioolvirtuoos, George Bridgetower, de stad Wenen tijdens een concerttournee. Geïnspireerd door het talent van Bridgetower, tijdens hun ontmoeting in het paleis van prins Lichnowsky, besliste Beethoven prompt om voor hem een vioolsonate te schrijven. De Sonate in A, opus 47 kwam haastig tot stand en werd tijdens een recital op 24 mei ten gehore gebracht met Beethoven aan de piano. Het moet gezegd dat Beethoven de sonate bijna niet op tijd had afgekregen. De kopiisten hadden geen tijd meer om een deftige vioolpartij uit te schrijven en de overlevering vertelt dat Beethoven de muziek van de eerste twee

delen speelde van het manuscript, terwijl Bridgetower over zijn schouder meelas. Voor de finale koos Beethoven voor een vrolijk Presto, muziek die oorspronkelijk bedoeld was voor zijn andere Sonate in A, opus 30 nr 1. De vriendschappelijke gevoelens van Beethoven tegenover Bridgetower bekoelden echter snel, waarna Beethoven de sonate opdroeg aan Kreutzer, die hij zich nog herinnerde van hun ontmoeting in 1798. Kreutzer was echter nooit erkentelijk tegenover de opdracht, speelde het werk nooit voor publiek en vond de muziek "volstrekt onspeelbaar".

Hoewel Beethoven in 1803 nog maar pas de drie Vioolsonates opus 30 geschreven had, geldt opus 47 als zijn meest complete en meest zuiver romantische vioolsonate. In zijn schetsboek vinden we de titel 'Sonata per il Pianoforte ed un violino obbligato in uno stilo molto concertante quasi come d'un Concerto' terug. De 'brilliantie' na het woord 'stilo' heeft Beethoven zelf doorstreept. Deze sonate, met concerto-allures voor beide instrumenten, heeft weliswaar geen orkestbegeleiding, maar is uniek in het repertoire. Van alle tien vioolsonates van Beethoven is deze zgn. 'Kreutzer-sonate' veruit de beroemdste waarin hij een uitgebreide waaier aan speeltechnieken blootlegt, zoals het een concerto betaamt. Deze concertante opvatting van de sonate vertaalt zich ook in haar totale lengte, met zo'n dik halfuur is deze vioolsonate dan ook de langste van allemaal.

Het idee om een reeds bestaande finale te gebruiken, stelde Beethoven in staat om de nieuwe delen in omvang te schikken naar het derde, laatste deel. Zo slaagde hij erin een geheel te creëren door met behulp van hetzelfde motief en thematisch materiaal de drie delen met elkaar te verbinden. De thematische en structurele gelijkenis is het duidelijkst in de twee snelle delen. Deze houden elkaar op die manier perfect in evenwicht en zijn beide virtuoos en extravert van karakter, met uitzondering van de sfeervolle dubbelgrepen in de vioolsolo uit de langzame inleiding van het openingsdeel. In het middendeel daarentegen horen we opnieuw Beethovens meesterlijke kunde in een reeks van vier delicate variaties op een uiterst minzaam thema. Een welkome ontspanning tussen het meedogenloze einde van het eerste deel en de energieke tegenstelling tussen beide instrumenten in het finale Presto.

11020/11.

7117384

SONATA

per il Piano-forte ed un Violino obligato.

scritta in un stile molto concertante,
quasi come d'un concerto.

Composta e dedicata al suo amico

R. KREUZER.

Membro del Conservatorio di Musica in Parigi

Primo Violino dell'Academia delle Arti, e della Camera imperiale.

L. van **BEEETHOVEN.**

Opera 47.

Prezzo 6 Fr.

À BONN CHEZ N. SIMROCK.

À PARIS chez H. Simrock, professeur, marchand de musique et d'instruments, rue du Mont Blanc N.º 370, Chaussée d'Antin près le Boulevard.
Propriété de l'éditeur.   Deposée à la Bibliothèque nationale.

Tony Scharnitz

Isabelle Faust

De Duitse violiste Isabelle Faust studeerde bij Christoph Poppen en Denes Zsigmondy. Als winnares van de internationale Leopold Mozart-wedstrijd in Augsburg en de Premio Paganini in Genua musiceerde ze al vanaf jonge leeftijd met grote wereld-orkesten zoals de Berliner Philharmoniker, Boston Symphony Orchestra, NHK Symphony Orchestra Tokio, Freiburger Barockorchester en Chamber Orchestra of Europe. Sinds 2016 is ze artistieke partner van het Mahler Chamber Orchestra. Isabelle Faust speelt een omvangrijk repertoire, van J.S. Bach tot hedendaagse componisten als Lachenmann en Widmann. Voor de komende seizoenen zijn creaties gepland van werken van Adamek, Stroppa, Strasnoy en Furrer. Naast de grote vioolconcerti speelt ze vaak in kamermuziekverband. Zo voerde ze bijvoorbeeld met sopraan Anna Prohaska Kurtágs 'Kafka-Fragmente' uit en ook de Klarinetkwintetten van Mozart en Brahms op historische instrumenten. Ze werkt regelmatig samen met dirigenten als Frans Brüggen, Mariss Jansons, Giovanni Antonini, Philippe Herreweghe, Daniel Harding en Bernard Haitink. Ook met Claudio Abbado had ze een bijzonder band. Met hem maakte ze cd-opnamen van de Vioolconcerti van Beethoven en Berg, verschenen op het label Harmonia Mundi en bekroond met meerdere prijzen. Met haar vaste kamermuziekpartner Alexander Melnikov maakte ze reeds talrijke cd-opnamen, waaronder de Vioolsonates van Brahms en Beethoven. Tevens is ze te horen op de Schumann-Trilogie met Alexander

Melnikov, Jean-Guihen Queyras en het Freiburger Barockorchester olv. Pablo Heras-Casado, uitgebracht bij Harmonia Mundi. Vorig seizoen verschenen haar opnamen van Mozarts Vioolconcerti met Il Giardino Armonico olv. Giovanni Antonini, en sonates van Bach met klavecijnist Kristian Bezuidenhout.

Alexander Melnikov

Alexander Melnikov kreeg op zesjarige leeftijd zijn eerste muzieklessen aan de Centrale Muziekschool van Moskou. In 1997 studeerde hij af aan het Tsjajkovski Conservatorium in de klas van Lev Naumov. Hierna studeerde hij in München bij Elisso Wirssaladze en volgde hij lessen bij Andreas Staier en Carl-Ulrich Schnabel aan de Fondazione per il Pianoforte te Italië. Tijdens zijn studies werd hij laureaat van de Koningin Elizabethwedstrijd (1991). Alexander Melnikov werkt regelmatig met vooraanstaande orkesten samen zoals het Russisch Nationaal Orkest, Tokyo Philharmonic, Gewandhausorchester Leipzig, Philadelphia Orchestra, Koninklijk Concertgebouworkest, Rotterdam Philharmonisch, BBC Symphony Orchestra en dirigenten als Mikhail Pletnev, Valery Gergiev, Teodor Currentzis, Charles Dutoit, Paavo Järvi ea. Naast het solorepertoire speelt kamermuziek ook een belangrijke rol in Melnikovs muzikale activiteit. Hij vormt een vast duo met Isabelle Faust en geeft regelmatig concerten met Georg Nigl, Vadim Repin, Natalia Gutmann, Joeri Basjmet, Alexander Rudin, Pieter Wispelwey, Jean-Guihen Queyras, Truls Mørk en met pianisten Andreas Staier, Boris Berezovski en Alexej Lubimov. Regelmatig speelt hij ook pianoforte en werkt hij samen met Concerto Köln. Op het label Harmonia Mundi nam Melnikov cd's op met solowerken van Brahms, Skrjabin en Rachmaninov, kamermuziek met Isabelle Faust, Jean-Guihen Queyras en Teunis van der Zwart en pianoconcerti van Sjostakovitsj met

het Mahler Chamber Orchestra olv. Teodor Currentzis. Melnikovs opname van de integrale Preludes en Fuga's van Sjostakovitsj op het label Harmonia Mundi werd door BBC Music Magazine uitgeroepen tot één van de 50 beste cd's ooit en werd bekroond met de Choc de Classica 2010 en de Jahrespreis der Deutschen Schallplattenkritik. De opname van de integrale Vioolsonates van Beethoven met Isabelle Faust ontving oa. de Gramophone Award en de Echo Klassik 2010. Na hun opname van de Vioolsonates van Brahms, verscheen recent hun cd met werken van Chausson en Franck. In het seizoen 2017-18 toert Melnikov rond met zijn programma 'The Man with the Many Pianos', waarbij hij een solorecital geeft op drie verschillende instrumenten uit de periodes waarin de werken zijn geschreven. Verdere hoogtepunten dit seizoen zijn concerten met Musica Aeterna, Ensemble Resonanz, Orchestra Sinfonica Nazionale Rai, Camerata Salzburg en Tapiola Sinfonietta in zalen als Cité de la Musique Paris, Muziekgebouw aan't IJ Amsterdam, Kölner Philharmonie en Berliner Philharmonie. Tevens is hij dit seizoen artiest in residentie in de Wigmore Hall in Londen.

Beethoven Integrale Kamermuziek

In de aanloop naar het Beethovenjaar 2020 presenteren we vanaf dit seizoen tot 2020 de integrale kamermuziek van de Weense meester.

Beethovenianen par excellence Isabelle Faust, Jean-Guihen Queyras en Alexander Melnikov vertolken de integrale vioolsonates, cellosonates en pianotrio's.

Beethoven Integrale Kamermuziek #2

Alexander Melnikov piano

Isabelle Faust viool

Jean-Guihen Queyras cello

Pianotrio nr 1 in Es, opus 1 nr 1

Pianotrio nr 2 in G, opus 1 nr 2

Pianotrio nr 3 in c, opus 1 nr 3

za 10 mrt 2018 / 20 uur / Blauwe zaal

€ 25, 20 (basis) / € 20, 15 (-25/65+) / € 8 (-19 jaar)

gratis inleiding Arne Herman / 19.15 uur / Blauwe foyer

Beethoven Integrale Kamermuziek #3

Jean-Guihen Queyras cello & **Alexander Melnikov** piano

Sonate voor piano en cello nr 1 in F, opus 5 nr 1

Sonate voor piano en cello nr 2 in g, opus 5 nr 2

Sonate voor piano en cello nr 3 in A, opus 69

Variaties op 'Bei Männern, welche Liebe fühlen' uit 'Die Zauberflöte' in Es, WoO46

do 14 jun 2018 / Blauwe zaal / 20 uur

€ 25, 20 (basis) / € 20, 15 (-25/65+) / € 8 (-19 jaar)

gratis inleiding Mark Delaere / 19.15 uur / Blauwe foyer

www.desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
Desguinlei 25
B-2018 Antwerpen

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid

Vlaamse
overheid

Provincie
Antwerpen

mediasponsors

Knack

dS
De
Standaard

